

INDHOLDSFORTEGNELSE

FORORD	11
KAPITEL 1	
AT TÆNKE SOCIALPSYKOLOGISK	13
KAPITEL 2	
HANDLINGER OG MENINGSSKABELSE	
I HVERDAGSLIVET	28
Fortolkning og meningsskabelse i hverdagslivet	29
Det sociale videnslager og hverdagslivets historicitet	30
At handle på rygmarven - den naturlige indstilling	33
Epoché	35
Mangfoldige virkeligheder	36
Den naturlige indstilling, ontologisk tryghed og habitus	37
Typificeringer og stabilisering af hverdagslivet	40
Biografisk situation og definition af situationen	43
Det eksistentielle valg og den kritiske tanke	46
Opsamling og kritik af Schutz	47
De væsentligste referencer	50
KAPITEL 3	
FÆNOMENOLOGISK SOCIOLOGI OG	
KONSTRUKTIVISME	51
Forhåndenværende viden	54
Intentionalitetsbegrebet	56

Fortolkning som grundvilkår	58
Skabelse af mening	63
Fortolkning, intentionalitet og mening.....	64
De væsentligste referencer	66
KAPITEL 4	
DEN NATURLIGE TILLID OG TILKNYTNING	67
Social og empatisk responsivitet	68
Tilliden som suveræn livsytring	71
Løgstrup og den etiske fordring	73
De spontane og suveræne livsytringer.....	74
Tillid som parentes om tilværelsens kaos.....	75
Ontologisk tryghed og besvarelsen af eksistentielle spørgsmål.....	78
Grundlæggende tillid og tilknytning	82
Den naturlige tillid og tilknytning - en opsamling.....	85
De væsentligste referencer	88
KAPITEL 5	
SOCIAL INTERAKTION, NORMER OG AFVIGELSE	89
Ansigt til ansigt-møder og deres situerede karakter	90
Den sociale interaktion	91
Goffman og den sociale orden.....	92
Teateret som metafor.....	95
Skabelse og opretholdelse af sociale normer.....	98
Sociale normer og afvigelse	100
Stigmatisering og afvigelse	108
Kritik af Goffman	111
Opsamling.....	112
De væsentligste referencer	114
KAPITEL 6	
SOCIAL IDENTITET OG SELVIDENTITET	115
Et konstruktivistisk identitetsbegreb - introduktion til G.H. Mead.....	116

Kort om G.H. Mead	117
To væsentlige inspirationskilder: behaviorismen og den symbolske interaktionisme	119
Gestus og signifikante gestus	121
Perspektivtagning, den anden og den generaliserende anden	125
Sproget, refleksion og selvbevidsthed	131
Den oplevelsesmæssige forskydning i menneskets selvbevidsthed	133
Et konstruktivistisk perspektiv	136
De væsentligste referencer	139

KAPITEL 7

SOCIALISERING, FAMILIER OG BARNDOM	141
En sociologisk socialiseringsforståelse	143
Internalisering	148
Primær- og sekundærsocialisering	151
Den subjektive og objektive virkelighed	152
Barndommens verden - en uomtvistelig verden	155
Den konflikteoretiske tilgang	157
Kritik af den sociologiske socialiseringsforståelse	160
Den konstruktivistiske barndomsforskning	166
Opsamling	171
De væsentligste referencer	171

KAPITEL 8

SENMODERNE IDENTITETER, ISCENESÆTTELSE, FORHANDLING OG FORTÆLLING	172
Et konstruktivistisk perspektiv	172
Stabilisering og sammenhængskraft	173
Fænomenologi og fortolkning	177
Tillid og tilknytning	182
Interaktion, iscenesættelse og identitetsforhandling	185
Selvfortælling og social integration	189
Socialisering og social integration	194

Senmoderne identiteter.....	197
De væsentligste referencer	204
LITTERATUR	205
STIKORDSREGISTER	215

FORORD

At tænke socialpsykologisk giver en introduktion til fagområdet socialpsykologi. Bogen henvender sig især til studerende ved de videregående og mellemlange uddannelser, men kan læses af alle med interesse for dette fagområde.

I socialpsykologien beskriver man, hvordan menneskers sociale relationer og samhandling er grundlag for skabelse af identitet, hverdagsliv og samfund. Socialpsykologien er en grænsedisciplin mellem sociologi og psykologi; den trækker på begge discipliner og kan placeres inden for dem begge. Det er forskelligt, hvor grænserne trækkes, og hvilke teoretikere der inddrages i det socialpsykologiske område; det afhænger af, om der er tale om en sociologisk orienteret eller en psykologisk orienteret socialpsykologi.

Denne bog indskrives sig i den sociologiske socialpsykologi med udgangspunkt i det mellemmenneskelige niveau. Det teoretiske omdrejningspunkt er mikro-sociologi, hverdagslivsteori og symbolsk interaktionisme. Bogen tager sit udgangspunkt i en teoretisering af hverdagslivet og dets sociale møder, da normer, identitetsdannelse og socialisering foregår som en del af det liv, vi alle lever hver dag uden at reflektere nærmere over det.

Grundlaget for bogen er mine forelæsninger i socialpsykologi på sociologi- og samfundsfagsuddannelserne på Aalborg Universitet. Jeg takker derfor først og fremmest de mange studerende, der aktivt har bidraget til undervisningen ved at reflektere højt og stille spørgsmål. Jeg vil også gerne takke en tidligere kollega, professor Birte Bech-Jørgensen, der har fungeret som inspirator ved at være en del af miljøet på *Institut*

for Sociologi, Socialt Arbejde og Organisation i mine første år som forsker. Desuden takker jeg to fagkollegaer for inspirerende diskussioner i forbindelse med tilrettelæggelse af kurser i socialpsykologi, nemlig lektor, ph.d. Jan Brødslev Olsen og professor Erik Laursen. Sidstnævnte skylder jeg en særlig tak, da han som vejleder for min ph.d.-afhandling inspirerede mig til at tænke socialpsykologisk. Tak til professor Bent Flyvbjerg, Aalborg Universitet for hans præcise vejledende henvisninger i forbindelse med min læsning af Nietzsche. Herudover vil jeg gerne takke lektor, ph.d. og børneforsker Hanne Warming Nielsen fra Roskilde Universitetscenter for at have læst og kommenteret et par af bogens kapitler, hvor specielt kommentarerne til kapitel syv: *Socialisering, familier og barndom* har været uvurderlige. Også en stor tak til Akademisk Forlags redaktør Dorte Ipsen for et godt samarbejde, og til den eksterne redaktør, Morten Visby, for hans kritiske kommentarer.

En særlig tak skylder jeg min familie for støtte undervejs - specielt tak til Finn for hans gennemlæsning og kommentering af hele manuskriptet og for de mange diskussioner, kreative og konstruktive indspark, som det affødte.

Ålborg, maj 2008
Inger Glavind Bo